

ZAKON O USLUGAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom se uređuje pravo na osnivanje oblika obavljanja privrednih djelatnosti i slobodu pružanja usluga u Crnoj Gori uz istovremeno održavanje visokog stepena bezbjednosti i kvaliteta usluga, pravila za pojednostavljenje upravnog postupka, upravna saradnja nadležnih organa, kao i druga pitanja od značaja za slobodu osnivanja i slobodu pružanja usluga.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 2

Svi izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

Sprovođenje zakona

Član 3

U skladu sa odredbama ovog zakona dužni su da postupaju državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, ustanove i drugi subjekti koji vrše javna ovlašćenja (u daljem tekstu: javnopravni organi).

Primjena zakona

Član 4

(1) Ovaj zakon se primjenjuje na usluge koje pružaju pružaoci usluga s pravom na osnivanje u Crnoj Gori ili u državi ugovornici Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru (u daljem tekstu: država EEP-a).

(2) Odredbe ovog zakona ne odnose se na:

- 1) liberalizaciju usluga od opšteg ekonomskog interesa rezervisanih za javne i privatne subjekte;

- 2) privatizaciju javnih privrednih društava koja pružaju usluge;
- 3) ukidanje monopola u području pružanja usluga;
- 4) pomoći koje dodjeljuju države članice EEP, a koje su obuhvaćene pravilima Evropske unije (u daljem tekstu: EU) o zaštiti konkurencije;
- 5) slobodno definisanje usluga koje se smatraju uslugama od opšteg ekonomskog interesa, način njihovog organizovanja i finansiranja, saglasno pravilima o državnoj pomoći, kao i posebne obaveze koje se na njih odnose;
- 6) ostvarivanje osnovnih ljudskih prava, prava na pregovore, zaključivanje i sprovođenje kolektivnih ugovora;
- 7) propise iz radnog prava, uključujući i propise o zaštiti zdravlja i zaštiti na radu;
- 8) propise o socijalnoj zaštiti, propise krivičnog prava;
- 9) zaštitu ili podsticanje kulturne ili jezičke raznolikosti ili pluralizma medija;
- 10) oblast oporezivanja.

Izuzeca od primjene zakona

Član 5

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na:

- 1) neprivredne usluge od opšteg interesa;
- 2) finansijske usluge u oblastima kao što su: bankarstvo, kreditiranje, osiguranje i reosiguranje, profesionalne ili lične penzije, hartije od vrijednosti, investicioni fondovi, plaćanje i investiciono savjetovanje;
- 3) elektronske komunikacione usluge i mreže i pripadajuće resurse i usluge, koje su uređene posebnim propisima iz oblasti elektronskih komunikacija;
- 4) usluge u oblasti saobraćaja, uključujući gradski prevoz, taksi prevoz i lučke djelatnosti;
- 5) usluge agencija za privremeno zapošljavanje;
- 6) zdravstvene usluge bez obzira da li se pružaju kroz zdravstvene ustanove ili ne, način na koji su organizovane i kako se finansiraju, kao i da li su javne ili privatne, izuzev veterinarskih usluga;
- 7) audiovizuelne usluge, uključujući kinematografske usluge, bez obzira na način njihove produkcije, distribucije i prenosa, kao i radijsko emitovanje;
- 8) igre na sreću koje uključuju lutrijske igre na sreću, igre u kazinima, kladioničarske igre i igre na sreću na automatima;
- 9) usluge povezane sa vršenjem službenih ovlašćenja;
- 10) socijalne usluge u vezi sa socijalnim stanovanjem, socijalnom i dječijom zaštitom i podrškom porodicama i licima kojima je potrebna trajna ili privremena pomoć koje pružaju: država, pružaoci koje je ovlastila država ili humanitarne organizacije koje je kao takve priznala država; usluge privatne zaštite lica i imovine;
- 11) usluge koje pružaju imenovani notari i izvršitelji.

Odnosi sa drugim zakonima i propisima

Član 6

(1) Posebni zakoni i drugi propisi koji uređuju uslove osnivanja i pružanja usluga u Crnoj Gori usklađuju se s odredbama ovog zakona.

(2) U slučaju kada su odredbe ovoga zakona u suprotnosti s odredbama posebnog zakona i drugog propisa koji uređuje uslove osnivanja ili pružanja usluga u posebnim oblastima ili za posebne profesije, a koji su usklađeni sa pravnom tekovinom EU, primjenjuju se odredbe tog propisa.

(3) Na osnovu ovog zakona nadležni organi pripremaju ili donose podzakonske akte iz područja primjene ovog zakona, kojima se bliže uređuje njegovo sprovođenje ili vrši usklađivanje sa pravnom tekovinom EU.

Značenje izraza

Član 7

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) “usluga” je svaka privredna djelatnost koja se, po pravilu, pruža uz naknadu, ukoliko nije obuhvaćena propisima vezanim za slobodu kretanja roba, kapitala i radnika;
- 2) “pružalac usluge” je svako fizičko lice koje je državljanin Crne Gore ili državljanin države EEP ili svako pravno lice koje je osnovano u Crnoj Gori ili državi EEP, koje nudi ili pruža uslugu;
- 3) “korisnik usluge” je svako fizičko lice koje je državljanin Crne Gore ili državljanin države EEP ili svako pravno lice koje je osnovano u Crnoj Gori ili državi EEP, koje koristi ili namjerava da koristi uslugu u poslovne ili neposlovne svrhe;
- 4) “država osnivanja” je Crna Gora ili država EEP na čijoj teritoriji pružalac predmetne usluge ima sjedište;
- 5) “države EEP” su države članice EU, Island, Lihtenštajn i Norveška;
- 6) “sjedište” je stalno mjesto poslovanja gdje se stvarno obavlja privredna djelatnost od strane pružaoca usluga na neodređeni vremenski period i sa stabilnom infrastrukturom;
- 7) “prekogranično pružanje usluga” je pružanje usluga u Crnoj Gori koje bez obaveze osnivanja, a koje vrši pružalac usluge kojem je država osnivanja država EEP;
- 8) “postupak izdavanja odobrenja” je postupak po kome pružalac ili korisnik usluge mora da postupa da bi od nadležnog organa pribavio službenu odluku za pristup ili pružanje usluge uključujući postupke registracije privrednih djelatnosti;
- 9) “zahtjev” je svaka obaveza, zabrana, uslov ili ograničenje koje je predviđeno zakonima i drugim propisima Crne Gore ili države EEP ili koje proizilazi iz sudske prakse, upravne

prakse, propisa profesionalnih tijela ili kolektivnih pravila strukovnih udruženja ili drugih profesionalnih organizacija, usvojenih u vršenju njihove pravne autonomije, izuzev utvrđenih kolektivnim ugovorima koje su zaključili socijalni partneri;

10) “preovlađujući razlozi od javnog interesa” su razlozi koji su kao takvi priznati u sudskoj praksi Suda pravde EU, a uključuju naročito sljedeće: javni poredak; javnu bezbjednost; javnu zaštitu; javno zdravlje; očuvanje finansijske ravnoteže sistema socijalnog staranja; zaštitu potrošača, korisnika usluga i radnika; poštene poslovne transakcije; sprečavanje prevara; zaštitu životne sredine; zdravlje životinja; intelektualnu svojinu; očuvanje kulturno historijske baštine; ciljeve socijalne i kulturne politike;

11) “nadležni organ” je svako tijelo ili organ koji u skladu sa svojim nadležnostima vrši nadzor ili reguliše pružanje usluga u Crnoj Gori, a naročito javnopravni organi, sudovi, profesionalna tijela i strukovna udruženja ili druge profesionalne organizacije koje, u vršenju svoje pravne autonomije, kolektivno uređuju pristup ili pružanje usluga;

12) “regulisana profesija” je profesija za čije vršenje su potrebne kvalifikacije koje obuhvataju formalno obrazovanje, kao i stručno osposobljavanje, odnosno radno iskustvo nakon završetka formalnog obrazovanja, u skladu sa zakonom;

13) “poslovna komunikacija” je svaki oblik komunikacije koja je namijenjena neposrednom ili posrednom promovisanju robe, usluga ili ugleda privrednog društva, organizacije ili lica koje obavlja trgovačku, industrijsku ili zanatsku djelatnost ili se bave regulisanom profesijom, osim sljedećih aktivnosti;

- a) informacije koje omogućavaju neposredni pristup djelatnosti privrednog društva, organizacije ili lica, uključujući naziv domena ili adresu elektronske pošte;
- b) komunikacije u vezi sa robama, uslugama ili ugledom privrednog društva, organizacije ili lica, koje su objedinjene na nezavisan način, a naročito kada se pružaju bez finansijske naknade.

14) „IMI sistem“ (Internal Market Information System) je informacioni sistem unutrašnjeg tržišta namijenjen za razmjenu informacija između nadležnih organa država EEP;

15) „multidisciplinarna djelatnost“ je pružanje različitih usluga od strane jednog ili više pružaoca usluga kroz zajedničko ili partnersko pružanje usluga;

16) „usluga od opšteg ekonomskog interesa“ je usluga kojom se izvršava posebni zadatak u društvenom interesu propisan posebnim propisom u kojem je precizno utvrđena posebna priroda tog zadatka;

II. POJEDNOSTAVLJENJE UPRAVNOG POSTUPKA

Pojednostavljenje postupaka

Član 8

- (1) Nadležni organ dužan je da ispita i pojednostavi postupke i formalnosti koje se primjenjuju na pristup i pružanje usluga u Crnoj Gori.
- (2) Nadležni organ dužan je da prihvati dokumente kojim pružalac usluge iz druge države EEP dokazuje da je predmetni zahtjev ispunjen.
- (3) Nadležni organ ne može da zahtijeva od pružaoca usluge sa sjedištem u drugoj državi EEP originalne dokumente, ovjereni prevod ili ovjerenu kopiju dokumenata, osim ako je takav zahtjev predviđen drugim posebnim propisom, a koji su usklađeni sa pravnom tekovinom EU, ili ako je opravdan preovlađujućim razlogom od javnog interesa, uključujući i javni red i bezbjednost.
- (4) Nadležni organi mogu da zahtijevaju neovjerene prevode dokumenata na crnogorskom jeziku.

Jedinstvena kontaktna tačka

Član 9

- (1) Elektronska jedinstvena kontaktna tačka u Crnoj Gori (u daljem tekstu: jedinstvena kontaktna tačka) djeluje pri Privrednoj komori Crne Gore.
- (2) Jedinstvena kontaktna tačka putem svoje internet stranice na crnogorskom i engleskom jeziku zainteresovanim licima pruža informacije o postupcima i uslovima za pristup ili pružanje usluga u Crnoj Gori, koje su predmet uređenja ovog zakona.
- (3) Informacije o postupcima i uslovima iz stava 2 ovoga člana moraju biti jasne, nedvosmislene, lako dostupne i redovno ažurirane.
- (4) Nadležni organ obezbjeđuje da putem jedinstvene kontakne tačke ili neposredno kod nadležnog organa pružalac usluge dobije odgovarajuće obrasce i dokumentaciju, obavlja sve radnje u svrhu sprovođenja postupka i ispunjenja uslova potrebnih za dobijanje odobrenja za pristup ili pružanje usluga.
- (5) Odredbe stava 4 ovoga člana ne odnose se ocjenu ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova u pogledupregleda opreme i prostora koju koristi pružalac usluga, kao ni na neposredno ispitivanje sposobnosti ili ličnog integriteta pružaoca usluga ili njegovog odgovornog osoblja.

Pravo na informacije

Član 10

(1) Nadležni organ dužan je da pružaocu i korisniku usluge putem jedinstvene kontaktne tačke obezbijedi informacije o:

- a) zahtjevima koji se primjenjuju na pružaoce usluga sa sjedištem u Crnoj Gori, a naročito zahtjeve u vezi sa postupcima i formalnostima koji se moraju obaviti za pristup ili pružanje usluga;
- b) podacima putem kojih se mogu neposredno kontaktirati organi koji su nadležni za pitanja u vezi sa pružanjem usluge;
- c) načinu i uslovima pristupa javnim registrima i bazama podataka o uslugama i pružiocima usluga;
- d) dozvoljenim pravnim sredstvima u slučaju spora između nadležnih organa i pružaoca ili korisnika usluga, između pružaoca i korisnika usluga, ili između pružalaca usluga;
- e) kontakt podacima udruženja ili organizacija koji nisu nadležni organi, od kojih pružaoce ili korisnici mogu dobiti praktičnu pomoć.

(2) Nadležni organ dužan je da pružaocu i korisniku usluge obezbijedi informacije o opštem tumačenju i primjeni zahtjeva iz stava 1 tačka (a) ovog člana, uključujući jednostavna pravila postupka.

(3) Informacije iz stava 2 ovog člana ne odnose se na pružanje pravnih savjeta u pojedinačnim slučajevima.

(4) Jedinstvena kontaktna tačka i nadležni organ dužni su da na svaki zahtjev za informacijom iz stava 1 ovog člana odgovore u što kraćem roku, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema zahtjeva.

III. PRAVO OSNIVANJA

Načela postupanja

Član 11

(1) Pravo osnivanja i postupak izdavanja odobrenja pružaocu usluga ne može biti ograničen posebnim propisom, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

- (2) Ograničenjem se, u smislu ovog zakona, ne smatra postupak izdavanja odobrenja u sljedećim slučajevima:
- a) ako postupak nije diskriminatoran u odnosu na pružaoce usluga;
 - b) ako je postupak opravdan preovlađujućim razlozima od javnog interesa;
 - c) ako se kroz postupak srazmjerno štite prava stranaka i javni interes.

Kriterijumi za izdavanje odobrenja

Član 12

Kriterijumi za izdavanje odobrenja sadržani u posebnim propisima moraju biti:

- 1) nediskriminatorni;
- 2) opravdani preovlađujućim razlozima od javnog interesa;
- 3) srazmjerni odgovarajućem cilju od javnog interesa;
- 4) jasni, jednoobrazni i nedvosmisleni;
- 5) objektivni;
- 6) prethodno objavljeni;
- 7) transparentni i lako dostupni.

Izdavanje odobrenja

Član 13

- (1) U postupku izdavanja odobrenja radi ostvarenja prava na osnivanje nadležni organ ne može od pružaoce usluga zahtijevati ponovo ispunjavanje istih ili po vrsti i svrsi bitno uporedivih uslova sa onim koje je pružalac usluga već ispunio u Crnoj Gori ili u državi EEP.
- (2) U skladu sa dobijenim odobrenjem pružalac usluge može pružati usluge u Crnoj Gori, uključujući osnivanje agencija, zavisnih društava, poslovnih jedinica ili kancelarija, osim ako izdavanje novog odobrenja nije ograničeno preovlađujućim razlogom od javnog interesa.

- (3) Nadležni organ usvaja zahtjev za izdavanje odobrenja nakon sprovedenog postupka utvrđivanja ispunjenosti uslova za pružanje usluge.
- (4) Odluka nadležnog organa kojom se odbija ili ukida odobrenje, mora biti obrazložena i protiv nje se može izjaviti žalba pred nadležnim organom ili pokrenuti upravni spor ili drugi postupak pred sudom.

Rok za izdavanje odobrenja

Član 14

- (1) Odobrenje za pružanje usluga ne može biti izdato na vremenski ograničen rok, izuzev ako je:
 - a) rok na koji se izdaje odobrenje za pružanje usluga zavisi od ispunjenosti i kontrole uslova definisanih ovim zakonom ili drugim propisom;
 - b) broj raspoloživih odobrenja ograničen preovlađujućim razlozima od javnog interesa;
 - c) vremenski ograničen rok na koji se izdaje odobrenje opravdan preovlađujućim razlozima od javnog interesa.
- (2) Ograničenje iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na najduži vremenski period u kojem pružalac usluga po izdavanju odobrenja mora početi sa pružanjem usluge u skladu sa zakonom.
- (3) Pružalac usluge je dužan da blagovremeno u skladu sa zakonom obavijesti jedinstvenu kontaktnu tačku iz člana 9 ovog zakona, u slučaju:
 - 1) osnivanja zavisnih društava čija djelatnost potpada pod primjenu ovog zakona,
 - 2) promjena nakon kojih više ne ispunjava uslove na osnovu kojih je prethodno izdato odobrenje za pružanje usluge.
- (4) Odredbe ovog člana ne utiču na pravo nadležnog organa da ukine odobrenje, ukoliko pružalac usluge ne ispunjava propisane uslove.

Odabir kandidata

Član 15

- (1) Broj odobrenja za pružanje usluga može se ograničiti zbog ograničenih prirodnih resursa ili tehničkih mogućnosti, u kom slučaju nadležni organ sprovodi postupak izbora na osnovu

javno objavljenog poziva i javno objavljenih kriterijuma, kao i uslova za odabir kojim se obezbjeđuju objektivnost i transparentnost postupka.

(2) U slučajevima iz stava 1 ovog člana odobrenje za pružanje usluga se izdaje na ograničen vremenski rok koji ne može biti automatski produžen.

(3) Prilikom odabira kandidata mora se voditi računa da svi kandidati budu u ravnopravnom položaju.

(4) U skladu sa stavom 1 ovog člana i čl. 11, 12 i 13 ovog zakona prilikom utvrđivanja pravila za odabir kandidata vodiće se računa o preovlađujućim razlozima od javnog interesa.

Rokovi za odlučivanje

Član 16

(1) Zahtjev za odobrenje za pružanje usluga može se podnijeti jedinstvenoj kontaktnoj tački ili neposredno nadležnom organu.

(2) Jedinstvena kontaktna tačka je dužna da odmah, a najkasnije sljedećeg radnog dana, nakon prijema zahtjeva za odobrenje isti proslijedi nadležnom organu na rješavanje.

(3) Nadležni organ je dužan da po uredno dostavljenom zahtjevu odluči u roku od 30 dana, ukoliko posebnim zakonom nije drugačije propisano.

(4) Nadležni organ može upravnim aktom produžiti rok iz stave 3 ovog člana ako to opravdava složenost predmeta, najviše jedanput i za isti vremenski period.

(5) Ukoliko nadležni organ ne donese rješenje u roku iz stava 3 ili 4 ovog člana smatraće se da pružalac usluge može otpočeti sa pružanjem usluge uz prijavu jedinstvenoj kontaktnoj tački ili nadležnom organu, najkasnije u roku od 3 radna dana nakon otpočinjanja djelatnosti ukoliko posebnim zakonom nije drugačije propisano.

(6) Posebnim zakonom se mogu propisati izuzetne okolnosti kada odredba stava 5 ovog člana nije primjenjiva radi zaštite preovlađujućeg razloga od javnog interesa, uključujući legitimne interese trećih strana.

(7) Rješenje donešeno po zahtjevu stranke nadležni organ je dužan da dostavi podnosiocu zahtjeva bez obzira da li je zahtjev podnjet preko jedinstvene kontaktne tačke ili neposredno nadležnom organu.

Obavještenje o prijemu zahtjeva

Član 17

U slučaju kada je zahtjev za obavljanje djelatnosti podnjet jedinstvenoj kontaktnoj tački, ista je dužna da odmah ili najkasnije sljedećeg radnog dana obavijesti podnosioca zahtjeva elektronskim putem o:

- 1) prijemu zahtjeva i prosljeđivanju nadležnom organu,
- 2) roku u kojem je nadležni organ obavezan odlučiti po zahtjevu,
- 3) dostupnim pravnim sredstvima,
- 4) činjenici da ukoliko nadležni organ ne donese rješenje u propisanom roku pružalac usluge može otpočeti sa obavljanjem djelatnosti u skladu sa članom 16 stav 5 ovog zakona, odnosno da ne može otpočeti sa obavljanjem djelatnosti u skladu sa članom 16 stav 6 ovog zakona.

Zabranjeni zahtjevi

Član 18

Nadležni organi ne mogu uslovljavati pristup i pružanje usluga u Crnoj Gori ispunjavanjem:

- 1) diskriminatorskih zahtjeva koji se neposredno ili posredno zasnivaju na državljanstvu ili, u slučaju privrednih društva, mjestu registrovanog sjedišta, a naročito:
 - a) zahtjeve u pogledu državljanstva pružaoca usluge, njegovog osoblja, vlasnika kapitala ili članova uprave ili nadzornih organa pružaoca;
 - b) zahtjeva da pružalac usluge, njegovo osoblje, vlasnici kapitala ili članovi uprave ili nadzornih organa pružaoca imaju prebivalište u Crnoj Gori;
- 2) zahtjeva kojim se zabranjuje osnivanje u više država članica EEP ili upisa u registre ili članstva u profesionalnim tijelima ili udruženjima u više država EEP;
- 3) zahtjeva u pogledu ograničenja slobode pružaoca da izabere između oblika osnivanja, a naročito obaveze da pružalac ima svoje glavno sjedište u Crnoj Gori, ili ograničenja slobode izbora osnivanja agencije, poslovne jedinice ili zavisnih društava;
- 4) uslova reciprociteta sa državom EEP u kojoj pružalac već ima sjedište, osim u slučaju uslova reciprociteta uređenih aktima Evropske unije o energetici;
- 5) primjene ekonomskog testa na svaki pojedinačni slučaj, čime se izdavanje odobrenja uslovljava dokazivanjem postojanja ekonomske potrebe ili potražnje na tržištu, ocjenom potencijalnih ili trenutnih ekonomskih efekata djelatnosti ili ocjenom opravdanosti djelatnosti u odnosu na ciljeve ekonomskog planiranja koje je utvrdio nadležni organ;
- 6) neposrednog ili posrednog uključivanja konkurentnih operatora u okviru savjetodavnih tijela, prilikom izdavanja odobrenja ili donošenja drugih odluka nadležnih organa, izuzev profesionalnih tijela i udruženja ili drugih organizacija koje djeluju u svojstvu nadležnog organa;
- 7) obaveze pribavljanja finansijske garancije ili učešća u finansijskoj garanciji ili osiguranja kod pružaoca ili subjekta sa sjedištem u Crnoj Gori.

8) obaveze prethodne registracije ili prethodnog obavljanja djelatnosti u Crnoj Gori.

IV. SLOBODA PREKOGRANIČNOG PRUŽANJA USLUGA I IZUZECI

Načelo slobodnog pružanja usluga

Član 19

(1) Pružaocu usluga sa sjedištem u drugoj državi članici EEP osigurava se slobodan pristup i pružanje usluga u Crnoj Gori.

(2) Uslovi za pristup ili pružanje usluga u Crnoj Gori moraju biti u skladu s načelima:

- a) nediskriminacije, koji određuje da uslov ne smije biti neposredno ili posredno diskriminatoran s obzirom na državljanstvo ili državu sjedišta,
- b) neophodnosti, koji određuju da uslov mora biti u skladu sa preovlađujućim razlogom od javnog interesa koji se odnosi na: javni poredak, javnu bezbjednost, javno zdravlje ili zaštitu životne sredine,
- c) srazmjernosti, koji određuje da uslov mora biti primjeren za ispunjenje postavljenog cilja i ne smije prekoračiti ono što je neophodno za njegovo ostvarenje.

(3) Pružaocu usluge iz stava 1 ovoga člana ne može se ograničiti sloboda pružanja usluga u Crnoj Gori propisivanjem:

- a) obaveze osnivanja u Crnoj Gori;
- b) obaveze upisa u registar kao uslova za pružanje usluga, osim u slučajevima kada je to određeno ovim zakonom ili drugim posebnim propisom;
- c) zabrane uspostavljanja određenog oblika ili vrste infrastrukture u Crnoj Gori potrebne za pružanje usluga;
- d) primjene posebnih ugovornih odredbi na odnos između pružaoca i korisnika usluge, kojima se preduzetniku onemogućava ili ograničava pravo na pružanje određene vrste usluga;
- e) obaveze posjedovanja identifikacionog dokumenta potrebnog za pružanje usluge, izdatog od strane nadležnog organa u Crnoj Gori;
- f) zahtjeva koji utiču na upotrebu opreme i materijala koji su sastavni dio usluge koja se pruža, osim zahtjeva koji su neophodni za zaštitu zdravlja i zaštitu na radu;
- g) ograničenja koja se odnose na prava korisnika usluga, u skladu sa članom 22 ovog zakona.

(4) Izuzetno, pružaocu usluga iz stava 1 ovog člana, a u skladu sa stavom 2 ovog člana može se ograničiti pružanje usluga uslovima koji su opravdani preovlađujućim razlogom od javnog interesa (javnog poretka, javne bezbjednosti, javnog zdravlja ili zaštite životne sredine) u mjeri u kojoj su srazmjerni zaštiti navedenih kategorija.

Izuzeci od slobode pružanja usluga

Član 20

Odredbe člana 19 ovog zakona ne primjenjuju se na:

- 1) usluge od opšteg ekonomskog interesa, uključujući:
 - a) usluge u poštanskom sektoru,
 - b) usluge u oblasti snabdijevanja električne energije,
 - c) usluge u oblasti prirodnog gasa,
 - d) usluge vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama,
 - e) tretman otpada;
- 2) pravila o radu upućenih radnika;
- 3) pravila o zaštiti ličnih podataka;
- 4) pravila kojima se advokatima olakšava ostvarivanje slobode pružanja usluga;
- 5) djelatnosti u vezi sa sudskom naplatom dugova;
- 6) pravila o prekograničnim uslugama koja se primjenjuju na regulisane profesije i zahtjeve kojima se pružanje usluga rezerviša za određenu profesiju u Crnoj Gori;
- 7) pravila EU koja se odnose na primjenu šema socijalne sigurnosti za zaposlene osobe, preduzetnike (samozaposlene osobe) i članove njihovih porodica koji se kreću unutar EU;
- 8) upravne postupke u vezi sa slobodnim kretanjem lica i njihovim prebivalištem;
- 9) pravila vezana za vizni režim i boravak državljana trećih zemalja;
- 10) pravila o nadzoru i kontroli transporta otpada;
- 11) prava intelektualne svojine;
- 12) postupke koji po zakonu zahtijevaju učešće notara;
- 13) pravila o zakonom obaveznoj reviziji godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja;
- 14) registraciju vozila uzetih na lizing u drugoj državi članici EEP;
- 15) odredbe koje se odnose na ugovorne i vanugovorne obaveze, uključujući oblik ugovora, utvrđene u skladu sa pravilima međunarodnog privatnog prava.

Izuzeci i međusobna pomoć u pojedinačnim slučajevima

Član 21

- (1) Nadležni organ može u izuzetnim okolnostima, i izuzetno od člana 19 ovog zakona, preduzeti odgovarajuće mjere vezane za bezbjednost usluga.
- (2) Izuzetne okolnosti u smislu ovoga člana su okolnosti povezane s preovlađujućim razlogom od javnog interesa iz člana 35 stav 1 ovog zakona.
- (3) Ako nadležni organ namjerava da preduzme mjeru iz stava 1 ovog člana dužan je da traži od države osnivanja preduzimanje mjera u odnosu na pružaoca i istoj dostavi sve potrebne informacije o predmetnoj usluzi i okolnostima slučaja.

(4) Mjere iz stava 1 ovoga člana nadležni organi mogu preduzeti jedino ako se poštuje postupak međusobne pomoći iz stava 3 ovog člana, nakon isteka 15 radnih dana i ako se ispune sljedeći uslovi:

- a) da odredbe nacionalnih propisa, u skladu sa kojima je preduzeta mjera, nisu usklađene na nivou EU u oblasti bezbjednosti usluga,
- b) da mjere predviđaju viši stepen zaštite korisnika nego što to predviđaju mjere koje preduzima država osnivanja u skladu sa svojim nacionalnim propisima,
- c) da država osnivanja nije preduzela nikakve mjere ili je preduzela mjere koje nisu dovoljne,
- d) da su mjere srazmjerne nastalim okolnostima.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana nadležni organ može preduzeti odgovarajuće mjere u roku kraćem od 15 dana ukoliko se radi o hitnom slučaju i o tome obavijestiti državu osnivanja i Evropsku komisiju.

(6) Odredbe st. 1, 2, 3, 4 i 5 ovog člana ne utiču na primjenu odredbi propisanih aktima EU, koje garantuju slobodu pružanja usluga ili dozvoljavaju izuzetke od te slobode.

V. PRAVA KORISNIKA USLUGA

Zabranjena ograničenja

Član 22

Korisnik usluge se ne može ograničiti korišćenjem usluge pružaoca sa sjedištem u državi EEP, a naročito uvođenjem:

- 1) obaveze pribavljanja odobrenja od nadležnog organa ili davanja izjave nadležnom organu, u vezi korišćenja usluge;
- 2) diskriminatornih ograničenja dodjeljivanja finansijske pomoći u slučaju da pružalac ima sjedište u drugoj državi EEP ili ograničenja uslovljenih mjestom pružanja usluge.

Zabrana diskriminacije

Član 23

(1) Na korisnika usluge ne mogu se primjenjivati zahtjevi uslovljeni državljanstvom, odnosno mjestom prebivališta ili boravišta.

(2) Odredba stava 1 ovog člana odnosi se i na opšte uslove za pristup uslugama, koju pružalac usluge stavlja na raspolaganje široj javnosti, osim u slučajevima kada postoji objektivna opravdanost za propisivanje različitih uslova za pristup uslugama.

Pravo na informisanost

Član 24

(1) Nadležni organ za pružanje informacija korisnicima usluga koji imaju prebivalište u Crnoj Gori, mora obezbijediti :

- a) opšte informacije o uslovima za pristup i pružanje usluga koji se primjenjuju u drugim državama članicama EEP, a naročito uslugama vezanim za zaštitu potrošača;
- b) opšte informacije o raspoloživim pravnim sredstvima u slučaju spora između pružaoca i korisnika usluge;
- c) kontakt podatke organizacija ili udruženja, uključujući Mrežu evropskih centara za zaštitu potrošača, od kojih pružaoci ili korisnici usluga mogu dobiti praktičnu pomoć.

(2) Informacije iz stava 1 ovog člana moraju biti dostupne u elektronskom obliku.

(3) Nadležni organ za pružanje informacija u skladu sa stavom 1 ovog člana je Nacionalni evropski potrošački centar.

(4) Ministarstvo nadležno za zaštitu potrošača donosi odluku o osnivanju Nacionalnog evropskog potrošačkog centra.

VI. BEZBJEDNOST I KVALITET USLUGA

Informacije koje obezbjeđuju pružaoci usluga

Član 25

(1) Pružalac usluga dužan je da korisnicima usluga stavi na raspolaganje sljedeće informacije:

- a) ime ili naziv, pravni status i oblik obavljanja privredne djelatnosti, adresu sjedišta i podatke za neposrednu komunikaciju, a naročito broj telefona, broj faksa i adresu elektronske pošte;
- b) naziv registra i registracioni broj ili ekvivalentno sredstvo identifikacije u tom registru, ako je pružalac usluge registrovan u privrednom ili drugom sličnom javnom registru;
- c) pojedinosti o relevantnom nadležnom organu ili jedinstvenoj kontaktnoj tački, ako djelatnost podliježe izdavanju odobrenja;
- d) podatke o poreskom identifikacionom broju, ako pružalac podliježe plaćanju poreza na dodatu vrijednost;

- e) za regulisane profesije, podatke o stručnom zvanju i državi članici EEP u kojoj je to zvanje stečeno, kao i svakom profesionalnom tijelu ili sličnoj instituciji kod koje je pružalac usluga registrovan;
 - f) opšte uslove i ugovorne odredbe koje, ako postoje, koristi pružalac usluga uključujući odredbe o mjerodavnom pravu za ugovor i/ili nadležne sudove;
 - g) ako postoji, garancija nakon prodaje koja nije propisana zakonom;
 - h) cijenu usluge, ako pružalac usluge prethodno odredi cijenu za određenu vrstu usluge;
 - i) glavna obilježja usluge;
 - j) osiguranje ili garancije iz člana 26 ovog zakona, a naročito kontakt podatke o osiguravaču ili izdavaocu garancije, kao i teritorijalnu pokrivenost.
- (2) Pružalac usluga dužan je da obezbijedi da informacije iz stava 1 ovog člana budu:
- a) lako dostupne korisniku usluge na mjestu gdje se zaključuje ugovor ili pruža usluga;
 - b) lako dostupne korisniku usluge elektronskim putem na adresi koju navede pružalac;
 - c) sadržane u informativnim materijalima koje pružalac usluge daje korisniku usluge i koji detaljno opisuju ponuđenu uslugu.
- (3) Pružalac usluga dužan je da na zahtjev korisnika usluge dostavi sljedeće informacije:
- a) način obračuna cijene tako da je korisnik usluge može provjeriti, ili dovoljno precizno procijeniti, ukoliko pružalac usluge za određenu vrstu usluge nije prethodno odredio cijenu;
 - b) za regulisane profesije, upućivanje na posebne propise koji se primjenjuju u državi osnivanja i način pristupa tim propisima;
 - c) informacije o multidisciplinarnim djelatnostima i partnerstvima koja su neposredno povezana sa navedenom uslugom i informacije o mjerama koje se preduzimaju kako bi se izbjegao sukob interesa;
 - d) informacije o svim pravilima ponašanja koja važe za pružaoca usluge i internet stranicu gdje se nalaze navedena pravila i jezike na kojima su dostupna;
 - e) ako za pružaoca usluge važe pravila ponašanja ili je član privrednog udruženja ili profesionalnog tijela koje predviđa vansudsko rješavanje sporova dužan je navesti način pristupa detaljnim informacijama o obilježjima i uslovima korišćenja vansudskog rješavanja sporova.
- (4) Pružalac usluga dužan je da jasne, nedvosmislene i blagovremene informacije iz st. 1, 2 i 3 ovog člana stavi na raspolaganje korisnicima usluga prije zaključivanja ugovora o pružanju usluge, a, ukoliko se ugovor ne zaključuje u pisanoj formi, prije pružanja usluge.
- (5) Korisnik usluge može pružaocu usluge uputiti prigovor ili zahtjev za informacijom o pruženoj usluzi.
- (6) Pružalac usluge dužan je da u roku od osam dana od dana prijema prigovora ili zahtjeva odgovori korisniku usluge na prigovor ili na zahtjev za informacijom o pruženoj usluzi, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje zaštita potrošača.

Osiguranje od profesionalne odgovornosti i garancije

Član 26

(1) Pružalac usluga je dužan da obavijesti korisnika usluga o opasnostima koje po svojoj prirodi mogu da predstavljaju neposredan i poseban rizik po zdravlje ili bezbjednost korisnika usluge ili trećeg lica, ili rizik za finansijsku sigurnost korisnika usluge.

(2) Pružaoci čije usluge predstavljaju neposredan i poseban rizik po zdravlje ili bezbjednost korisnika ili trećeg lica, ili rizik za finansijsku sigurnost korisnika, zaključuju osiguranje od profesionalne odgovornosti shodno vrsti i obimu rizika, ili pružaju garanciju ili slično rješenje koje je ekvivalentno ili bitno uporedivo u odnosu na njenu svrhu.

(6) Ako pružalac usluge ima sjedište u Crnoj Gori, nadležni organ ne može da zahtjeva osiguranje od profesionalne odgovornosti ili garanciju od pružaoca ako je u drugoj državi članici EEP, u kojoj već ima sjedište, pružalac usluge već pokriven garancijom koja je ekvivalentna ili bitno uporediva po svojoj namjeni i pokriću koje pruža u smislu osiguranog rizika, osiguranog iznosa ili gornje granice garancije i mogućeg isključenja iz pokrića. U slučaju djelimične ekvivalentnosti nadležni organ može da zatraži dodatnu garanciju za pokriće nepokrivenih rizika.

(7) Ako od pružaoca usluge sa sjedištem u Crnoj Gori, nadležni organ zahtijeva da zaključi osiguranje od profesionalne odgovornosti ili obezbijedi drugu garanciju, kao dovoljan dokaz prihvataju se potvrde takvog osiguranja izdate od finansijske institucije i osiguravača sa sjedištem u državi članici EEP.

(8) U smislu ovog člana:

- 1) "neposredan i poseban rizik" je rizik koji neposredno proizilazi iz pružanja usluge;
- 2) "zdravlje i bezbjednost" je sprečavanje smrtnog slučaja ili ozbiljne lične povrede korisnika ili trećeg lica;
- 3) "finansijska sigurnost" je sprečavanje značajnog novčanog gubitka ili pada vrijednosti imovine korisnika;
- 4) "osiguranje od profesionalne odgovornosti" je osiguranje koje pružalac zaključuje u vezi sa potencijalnim odgovornostima prema korisnicima, i po potrebi, trećim licima, koje proizilaze iz pružanja usluge.

Poslovne komunikacije regulisanih profesija

Član 27

(1) Poslovne komunikacije regulisanih profesija ne podliježu potpunim zabranama.

(2) Poslovne komunikacije regulisanih profesija moraju biti u skladu sa posebnim propisima, koji se shodno specifičnoj prirodi profesije, naročito odnose na njenu nezavisnost, dostojanstvo, integritet, kao i na poslovnu tajnu.

(3) Posebni propisi o poslovnoj komunikaciji moraju biti nediskriminatorni, opravdani preovlađujućim razlozima od javnog interesa i srazmjerni.

Multidisciplinarne djelatnosti

Član 28

(1) Pružaoци usluga se ne mogu uslovljavati zahtjevima koji ih obavezuju da obavljaju isključivo određenu, specifičnu djelatnost ili koji ograničavaju zajedničko ili partnersko obavljanje različitih djelatnosti.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, takvi zahtjevi mogu da se odnose na sljedeće pružaoce usluga:

- a) regulisane profesije, ako su ti zahtjevi opravdani kako bi se garantovala usklađenost sa propisima koji uređuju profesionalnu etiku i ponašanje, a razlikuju se s obzirom na specifičnu prirodu svake profesije, kao i ako su ti zahtjevi neophodni da bi se obezbjedila njihova nezavisnost i nepristrasnost;
- b) pružaoce usluga sertifikacije, akreditacije, tehničkog nadzora, testiranja ili probe, ako su ti zahtjevi neophodni da bi se obezbjedila njihova nezavisnost i nepristrasnost.

(3) U slučaju usvajanja zahtjeva za izdavanje odobrenja za pružanje usluga iz stava 2 ovog člana potrebno je obezbjediti:

- a) sprečavanje sukoba interesa i nespojivosti između određenih djelatnosti;
- b) potrebnu nezavisnost i nepristrasnost za određene djelatnosti;
- c) međusobnu usklađenost propisa koji uređuju profesionalnu etiku i ponašanje za različite djelatnosti, a naročito u pogledu poslovne tajnosti.

VII. UPRAVNA SARADNJA

Nacionalna IMI koordinacija

Član 29

(1) Nadležni organi dužni su da razmjenjuju informacije sa nadležnim organima država EEP putem IMI sistema.

(2) Nadležni organi dužni su da putem IMI sistema obavještavaju Evropsku komisiju o donešenim zakonima i drugim propisima kojima se uređuje područje primjene ovog zakona.

(3) Ministarstvo nadležno za poslove ekonomije obavlja poslove nacionalnog IMI koordinatora (u daljem tekstu: NIMIC).

(4) NIMIC koordinira radom svih nadležnih organa koji koriste IMI sistem.

Upravna saradnja sa državama EEP i Evropskom komisijom

Član 30

(1) NIMIC je dužan da izvještava Evropsku komisiju o slučajevima kada druge države EEP ne ispune svoje obaveze vezano za upravnu saradnju po zahtjevima nadležnih organa ili NIMIC-a.

(2) Nadležni organ mora da obezbijedi nadležnom organu druge države EEP mogućnost uvida u registre u koje je upisan pružalac usluge, pod istim uslovima koji važe za nadležne organe u Crnoj Gori.

Informacije o pružaocima usluga

Član 31

(1) Nadležni organ je dužan da u okviru upravne saradnje iz člana 30 ovog zakona na zahtjev druge države EEP, dostavi informacije o pružaocu usluge putem IMI sistema u najkraćem mogućem roku.

(2) Informacije o pružaocu usluge iz stava 1 ovoga člana odnose se i na izdavanje:
a) potvrde da pružalac usluge ima sjedište u Crnoj Gori,
b) potvrde da pružalac usluge sa sjedištem u Crnoj Gori obavlja djelatnost u skladu sa zakonom.

Nadzor nad pružanjem usluga u Crnoj Gori

Član 32

Nadzor nad pružanjem usluga u Crnoj Gori nadležni organ sprovodi neposredno i samostalno na osnovu zahtjeva države osnivanja postavljenog putem IMI sistema posredstvom upravne saradnje u skladu sa čl. 19, 20 i 21 ovoga zakona.

Nadzor nad pružaocima usluga sa sjedištem u Crnoj Gori

Član 33

(3) Nadležni organ je dužan da na zahtjev države EEP sprovede nadzor nad pružaocem usluge sa sjedištem u Crnoj Gori i o rezultatima nadzora i preduzetim mjerama putem IMI sistema obavijesti državu EEP- koja je podnijela zahtjev za sprovođenje nadzora.

(2) Nadležni organ je dužan da u što kraćem roku putem IMI sistema obavijesti sve druge države EEP i Evropsku komisiju o pružaocima usluga sa sjedištem u Crnoj Gori čije djelatnosti mogu ozbiljno da ugroze zdravlje i bezbjednost ljudi ili životne sredine.

Nadzor nad zakonitošću poslovanja pružaoca usluga sa sjedištem u Crnoj Gori

Član 34

(1) Nadležni organ je dužan da obavlja nadzor nad zakonitošću poslovanja pružaoca usluga sa sjedištem u Crnoj Gori i preduzima neophodne mjere, nezavisno od toga da li usluga koja se pruža prouzrokuje ili je već pružena usluga prouzrokovala štetu u Crnoj Gori ili u drugim državama EEP.

(2) U slučaju potrebe za provjerom podataka i nadzorom nad pružanjem usluga od strane pružaoca usluge koji ima sjedište u Crnoj Gori, a usluge pruža u drugoj državi EEP, nadležni organ uputiće zahtjev za upravnu saradnju odnosnoj državi EEP putem IMI sistema.

(3) Zahtjev za upravnu saradnju iz stava 2 ovog člana mora biti osnovan, a razmijenjene informacije mogu se koristiti samo u svrhu zbog koje su tražene.

Mjere upozorenja

Član 35

(1) Ako je nadležni organ u saznanju da postoje radnje ili okolnosti vezane za pružanje usluge koje bi mogle ozbiljno da ugroze zdravlje i bezbjednost ljudi ili životne sredine u Crnoj Gori ili na teritoriji drugih država EEP, o tome će bez odlaganja obavijestiti NIMIC-a.

(2) NIMIC će o okolnostima iz stava 1 ovoga člana bez odlaganja obavijestiti državu osnivanja, ostale države EEP i Evropsku komisiju.

Informacije o poslovnom ugledu pružaoca usluga

Član 36

(1) Nadležni organ, na osnovu pisanog i obrazloženog zahtjeva druge države članice EEP, dostaviće putem IMI sistema podatke o pružaocu usluga koji su neposredno vezani za stručnu osposobljenost ili profesionalnu pouzdanost pružaoca usluga.

(2) O disciplinskim ili upravnim mjerama, krivičnim djelima i odlukama koje se tiču insolventnosti i stečaja koji uključuju prevaru, neposredno vezanim uz stručnu osposobljenost ili profesionalnu pouzdanost pružaoca usluga iz stava 1 ovog člana, nadležni organ će obavijestiti samo ako je donesena pravosnažna i izvršna odluka, kao i na osnovu kojih odredaba nacionalnog zakonodavstva je takva odluka donesena.

(3) O ostalim odlukama vezanim za stručnu osposobljenost ili profesionalnu pouzdanost pružaoca usluga iz stava 1 ovog člana, nadležni organ će obavijestiti da li je donešena pravosnažna i izvršna odluka ili je u toku žalbeni postupak, kao i kada se može očekivati pravosnažnost i izvršnost odluke.

(4) Nadležni organ dužan je obavijestiti pružaoca usluga o podacima iz st. 1, 2 i 3 ovoga člana dostavljenim po zahtjevu druge države članice EEP, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje zaštita ličnih podataka.

VIII. UPRAVNI NADZOR

Član 37

(1) Nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, koje se odnose na zakonitost upravnih akata i zakonitost i cjelishodnost rada organa uprave, lokalne samouprave i drugih pravnih lica u vršenju prenijetih, odnosno povjerenih poslova (javnopravnih organa), obavlja ministarstvo nadležno za poslove ekonomije.

(2) Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora, organi državne uprave preko nadležnih inspekcija, nezavisna pravna lica koja su ovlašćena za vršenje inspekcijskog nadzora, kao i nadležni organi lokalne uprave preko lokalnih inspektora, u okviru nadležnosti lokalne samouprave.

IX. KAZNE NE ODREDBE

Član 38

(1) Novčanom kaznom 1.000,00 – 5.000,00 eura kazniće se za prekršaj fizičko ili pravno lice, odnosno pružalac usluge koji:

- 1) na korisnika usluge primenjuje diskriminirajuće zahteve uslovljene državljanstvom ili mjestom prebivališta ili boravišta (član 23 stav 1),
- 2) ne stavlja korisniku usluge na raspolaganje informacije (član 25),
- 3) ne odgovori na pritužbu ili zahtjev korisnika usluge u roku (član 25 stav 6),
- 4) ne obavijesti korisnika usluge o opasnostima (član 26 stav 1),
- 5) ne ugovori osiguranje od profesionalne odgovornosti ili drugu garanciju (član 26 stav 2).

(2) Novčanom kaznom 1.000,00 – 5.000,00 eura kazniće se za prekršaj fizičko ili pravno lice, koja obavlja uslužnu djelatnost u Crnoj Gori bez propisanog odobrenja.

(3) U slučaju kad su posebnim propisom za pojedine uslužne djelatnosti propisane prekršajne odredbe različite od prekršajnih odredbi iz stava 1 i 2 ovog člana, primjenjivaće se odredbe posebnog propisa.

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 39

Ovaj zakon se sprovodi u skladu sa posebnim propisima kojima se uređuje zaštita ličnih podataka.

Član 40

Ukoliko ovim zakonom nije drukčije propisano, na sve postupke iz ovog zakona koji se odnose na regulisane profesije i priznavanje inostranih kvalifikacija za obavljanje regulisane profesije u svrhu pružanja usluga, primjenjuju se odredbe posebnih propisa kojima se uređuje priznavanje inostranih kvalifikacija i regulisane profesije.

Član 41

Ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano, na sve postupke iz ovog zakona koji se odnose na upravni postupak, primjenjuju se odredbe posebnog propisa kojim se uređuje upravni postupak.

Član 42

Ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano, na sve postupke iz ovog zakona koji se odnose na pružaoce usluga sa pravom osnivanja u Crnoj Gori, primjenjuju se odredbe posebnog propisa kojim se uređuju oblici obavljanja privrednih djelatnosti i njihova registracija.

Član 43

Vlada Crne Gore posebnim aktom može propisati detaljnija pravila o funkcionisanju jedinstvene kontaktne tačke iz člana 9 ovog zakona.

Član 44

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. januara 2017. godine, osim odredaba člana 8 stava 2, 3 i 4, člana 9 stava 2, 3, 4 i 5, člana 10, člana 13 stava 1 i 2, člana 14 stava 2, 3 i 4, člana 16 stava 1, 2, 4, 5 i 6, člana 17, člana 18, člana 19, člana 20, člana 21, člana 22, člana 24, člana 25, člana 26 stava 3 i 4, člana 27, člana 28, člana 29 stava 1 i 4, člana 30, člana 31, člana 32, člana 33, člana 34, člana 35, člana 36 i člana 38 stava 1 tačke b i c. koje će se primjenjivati danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o uslugama sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom u skladu sa ustavom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Osnovni razlozi za donošenje Zakona o uslugama su:

1. Usaglašenost sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Republike Crne Gore (SSP) i Direktivom o uslugama na unutrašnjem tržištu 2006/123/EZ;
2. Pojednostavljenje upravnog postupka koje se odnosi na usluge, uklanjanje barijera za pristup tržištu usluga i uspostavljanje Jedinственe kontakt tačke čime se osigurava laka dostupnost informacija elektronskim putem i mogućnost da se tim informacijama pristupi bez prepreka, kao i to da se na jednom mjestu mogu obaviti svi postupci i formalnosti;
3. Definisane liste zahtjeva koji se ne smiju primjenjivati prilikom osnivanja oblika privredne djelatnosti;
4. Uvođenje instituta slobode prekograničnog pružanja usluga bez obaveze prethodnog osnivanja na teritoriji Crne Gore, na privremenoj ili povremenoj osnovi, od strane privrednog subjekta osnovanog u državi Evropskog ekonomskog prostora (EEP);
5. Podizanje nivoa bezbjednosti korisnika usluga;
6. Održavanje visokog stepena bezbjednosti i kvaliteta usluga;
7. Upravna saradnja nadležnih organa država EEP obavlja se putem IMI Sistema;
8. Suzbijanje sive ekonomije; i
9. Kvalitetnije uređenje oblasti pružanja usluga u sektorima pokrivenim Direktivom.

U skladu sa pomenutim, kao i sa obavezama koje proizlaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i u svrhu ispunjavanja uslova iz Poglavlja 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, Crna Gora ima obavezu da ispuni sve uslove za punu primjenu Direktive 2006/123/EZ Evropskog Parlamenta i Vijeća od 12. decembra 2006 o uslugama na unutrašnjem tržištu (u daljem tekstu Direktiva o uslugama) do dana pristupanja Evropskoj uniji.

Direktivom o uslugama na unutrašnjem tržištu 2006/123/EC se stvara pravni okvir kojim se osigurava sloboda osnivanja i slobodno pružanje usluga na taj način što stvara obavezu pojednostavljenja administrativnih postupaka u području pružanja usluga i obezbjeđuje veću transparentnost i definiše listu zahtjeva koji se ne smiju primjenjivati prilikom osnivanja preduzeća, kao ni prilikom prekograničnog pružanja usluga.

Da bi neka aktivnost činila „uslugu“ mora je pružati fizičko ili pravno lice za ekonomsku naknadu, drugim riječima, mora biti komercijalne prirode. Usluge se u Crnoj Gori pružaju kroz preduzimanje komercijalne aktivnosti od strane preduzetnika, privrednih društava, lica koja obavljaju djelatnost nezavisne profesije. Usluge se pružaju u skladu sa zahtjevima koji su određeni zakonima koji se tiču obavljanja odgovarajuće aktivnosti, te donošenje horizontalnog Zakona o uslugama predstavlja novinu u crnogorskom zakonodavstvu, a isti je ujedno *lex specialis*.

Ovaj Zakon se primjenjuje na one usluge za čije vršenje je neophodna odluka organa vlasti, odnosno na sve usluge koje iz nje nisu eksplicitno isključene. To, između ostalih, podrazumijeva: profesionalne usluge kao što su advokatske, arhitektonske, inženjerske, veterinarske, turizam, obrazovne, zanatske usluge, usluge u vezi sa poljoprivredom i šumarstvom, usluge koje se odnose na kulturu kao što su privatni muzeji i biblioteke, pozorišta, sportske usluge i usluge fitnesa, građevinske usluge, usluge vezane za nekretnine, usluge vezane za industriju kao što su instalacija i održavanje mašina, usluge maloprodaje i komercijalne usluge, usluge koje se odnose na intelektualnu svojinu, usluge koje se odnose na transport kao što su usluge iznajmljivanja automobila, organizovanje autobuskih tura, auto

škole, socijalne usluge kao što su briga o djeci i briga o starim licima, usluge u zdravstvu kao što su snadbijevanje medicinskom opremom, kao i usluge menadžment konsaltinga, reklamiranja, testiranja i drugo. Isključene su usluge koje pruža država, finansijske usluge, usluge u području saobraćaja, zdravstvo, audiovizuelne i radiodifuzne usluge, kockanje, socijalne usluge, područje oporezivanja, usluge i mreže elektronskih komunikacija.

Kako bi se ostvarila liberalizacija tržišta usluga u Crnoj Gori i puna integracija na unutrašnje tržište Evropske unije (EU), odnosno EEP, neophodno je razvijati okvir za slobodno tržište usluga u Crnoj Gori. Bitno je napomenuti da implementacija Zakona o uslugama ima za cilj iskorištavanje prednosti jedinstvenog tržišta usluga kako za pružaoce, tako i za korisnike usluga.

Konkurentno tržište usluga od ključne je važnosti za podsticanje ekonomskog rasta i otvaranje novih radnih mjesta u Crnoj Gori. Danom pristupanja EU, slobodno tržište „prisiljava“ države članice da uklone ograničenja u prekograničnom pružanju usluga, uz istovremeno povećanje transparentnosti i informisanosti potrošača, što omogućava potrošačima širi izbor i bolje usluge po niži cijenama.

Novina jeste u tome da se Zakonom se uklanjaju prepreke slobodi osnivanja za pružaoce usluga u državama EEP i prepreke slobodnom kretanju usluga između država EEP, a primaocima i pružiocima usluga se garantuje pravna sigurnost. Budući da prepreke na unutrašnjem tržištu usluga utiču na privredne subjekte koji žele da imaju sjedište u drugoj državi EEP, kao i one koji pružaju usluge u drugoj državi EEP u kojoj nemaju sjedište, tim je pružiocima potrebno omogućiti da razviju svoje uslužne djelatnosti u okviru unutrašnjeg tržišta uspostavljanjem sjedišta u državi članici ili koristeći slobodno kretanje usluga. Pružiocima usluga se omogućava da izaberu između ove dvije slobode.

Odredbe Zakona o uslugama o slobodi osnivanja i slobodi pružanja usluga primjenjuju se isključivo u onoj mjeri u kojoj su dotične djelatnosti otvorene za konkurenciju, tako da države EEP nisu u obavezi da liberalizuju usluge od opšteg ekonomskog interesa, privatizuju javne subjekte koji pružaju takve usluge ili ukinu postojeće monopole za druge djelatnosti ili određene distributivne usluge.

Ono što je bitno napomenuti jeste da su do sada sve zemlje članice EU, osim Njemačke i Francuske, donijele horizontalni zakon o uslugama kojim su temeljne odredbe Direktive o uslugama prenijete u nacionalno zakonodavstvo, čime su uspostavile opšti i pravni okvir za usluge na koje se Direktiva odnosi. Ipak, Njemačka je u procesu donošenja horizontalnog zakona, dok Francuska to nije uradila iz razloga što je u toku 2008. godine donijela zakonodavstvo koje je u direktnoj vezi sa implementacijom Direktive o uslugama.

III. USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

U pripremi Zakona korišćena su komparativna iskustava zemalja u regionu, kao i iskustava razvijenih zemalja. Izrada ovog Zakona obzirom na predmet regulisanja podrazumijeva unošenje odredbi Direktive o uslugama, odnosno harmonizaciju sa propisima Evropske Unije. Naime kao što je pomenuto, u skladu s obavezama koje proizlaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i u svrhu ispunjavanja uslova iz Poglavlja 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, Crna Gora ima obavezu da ispuni sve uslove za punu primjenu Direktive 2006/123/EZ Evropskog Parlamenta i Vijeća od 12. decembra 2006 o uslugama na

unutrašnjem tržištu (u daljem tekstu Direktiva o uslugama) do dana pristupanja Evropskoj uniji.

U pripremi ovog zakona konsultovani su eksperti zemalja članica EU kroz dvogodišnji IPA projekat "Aproksimacija zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u dijelu slobodnog pružanja usluga i zaštite konkurencije".

Ovaj zakon je usaglašen sa Direktivom 2006/123/EZ o uslugama na unutrašnjem tržištu, koja reguliše pružanje usluga na tržištu Evropske unije.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Kao odraz sadržaja i složenosti materije koja je predmet uređenja predmetnog teksta, predlog zakona sadrži deset poglavlja.

U **Poglavljju I "OSNOVNE ODREDBE", (čl. 1-7)** uređen je predmet, sprovođenje, primjena i izuzeci od primjene Zakona o uslugama (u daljem tekstu: ZOU), odnosi sa drugim propisima, kao i značenje pojedinih izraza koji se koriste u njemu.

Odredbom **člana 1** ZOU propisana je okvirna sadržina i utvrđen glavni predmet zakona, tačnije dva pravna instituta kojima se u zakonodavstvo Crne Gore prenosi Direktiva 2006/123/EZ o uslugama na unutrašnjem tržištu (u daljem tekstu: Direktiva o uslugama) - pravo na osnivanje oblika obavljanja privrednih djelatnosti i slobodu pružanja usluga u Crnoj Gori. Takodje, uz uređenje ova dva instituta propisana je istovremena obaveza održavanja visokog stepena bjezbednosti i kvaliteta usluga, a kao predmet njegovog uređenja dodatno utvrđena i pravila za pojednostavljenje upravnog postupka, upravna saradnja nadležnih organa, kao i druga pitanja od značaja za slobodu osnivanja i slobodu pružanja usluga.

Obzirom da je ZOU horizontalnog karaktera, odredbom **člana 3** jasno su naznačeni subjekti koji su dužni da postupaju u skladu sa ovim zakonom. U tom dijelu ZOU je usklađen sa novim Zakonom o upravnom postupku (u daljem tekstu: ZUP) čija je primjena odložena za 1. januar 2016. godine. U skladu sa navedenim, a u smislu odredbi člana 1 ZUP, prema odredbama ZOU dužni su da postupaju svi "javnopravni organi", kako na državnom tako i na lokalnom nivou.

Polje primjene ZOU je predmet bližeg uređena **člana 4** (primjena) i **5** (izuzeće od primjene).

Odredbama **člana 4 stav 1** kao usluge na koje se ZOU primjenjuje određene su one koje pružaju pružaoci usluga s pravom na osnivanje u Crnoj Gori ili u državi Evropskog ekonomskog prostora (u daljem tekstu: EEP). Dok se ZOU ne odnosi na pružaoce usluga iz trećih zemalja (izvan EEP), značajno je ukazati da se po uzoru na Direktivu o uslugama i ZOU primjenjuje samo na uslužne djelatnosti koje su otvorene za tržišnu konkurenciju i obuhvata jedino one koje se pružaju za ekonomsku naknadu. Posljedično, **stav 2 člana 4** definiše područja na koje se odredbe ovog zakona ne odnose, kao što su: liberalizacija usluga od opšteg ekonomskog interesa, privatizacija javnih privrednih društava koji pružaju usluge (preciznije - privrednih društava u svojini države ili lokalne samouprave ("državna preduzeća", "javna preduzeća")), ukidanje monopola u određenim djelatnostima ili distributivnim uslugama, kao i druga posebna područja koja su predmet posebnih pravila i/ili propisa (pravila i propisi radnog prava, socijalnog staranja, krivičnog prava, oporezivanja itd.).

S druge strane, **član 5 tač. 1 do 12** uređuje izuzeće od primjene i propisuje listu uslužnih djelatnosti na koje se odredbe ZOU ne primjenjuju, a koje su inače predmet uređenja posebnih (sektorskih) zakona i drugih propisa.

Dakle, kao posljedica svog horizontalnog karaktera, uporedo vodeći računa o različitim obilježjima svake vrste djelatnosti ili profesije i njihov sistem uređenja, ZOU uspostavlja opšti pravni okvir za najrazličitije vrste usluga.

Pri tom, treba istaći da je Direktiva o uslugama od strane evropskog zakonodavca pripremljena na način da se njene odredbe u najvećoj mjeri zasnivaju na praksi Suda pravde EU (u daljem tekstu: SP EU (nekad Evropski sud pravde)) koja se odnosi na slobodu osnivanja i slobodu pružanja usluga. Stoga, područje primjene ZOU, pa time i izuzeća, treba posmatrati sa stanovišta da su mnoge usluge granične, zbog čega se mora obezbijediti redovno praćenje, odnosno sprovođenje presuda Suda pravde EU kako bi se danom članstva Crne Gore u EU obezbijedila njegova potpuna primjena. Iz ovog razloga su u predlogu ZOU u članu 5 navedena samo opšta načela. Na primjer, izuzeće od primjene zdravstvenih usluga (**član 5 tač. 6**) obuhvata usluge zdravstvene zaštite i farmaceutske usluge koje zdravstveni radnici pružaju pacijentima kako bi ocjenili, održali ili poboljšali njihovo zdravstveno stanje. Međutim, usluge „wellnes“ i „spa“ centara su u području primjene ZOU, iako se i tim uslugama „održava i poboljšava“ zdravstveno stanje pacijenata. Za razliku od zdravstvenih usluga, veterinarske usluge su u području primjene zakona. Isto tako, usluge u oblasti saobraćaja su izuzete od primjene predloga zakona (**član 5 tač. 4**), ali neke prevoznike usluge mogu biti u području primjene, kao što je slučaj sa komercijalnim uslugama kod pogrebnih djelatnosti (npr. prevoz pokojnika).

U skladu sa horizontalnim karakterom, **članom 6** se uređuje i horizontalna namjena ZOU, odnosno potreba da svi posebni propisi koji uređuju uslove osnivanja i pružanja usluga (iz područja primjene ovog zakona) moraju biti usklađeni s njegovim odredbama (**član 6 stav 1**). Usluge iz područja primjene ZOU obuhvataju različite djelatnosti koje su predmet stalnih promjena, a pojavljuju se i nove usluge iz kog razloga je često na pojedinačnoj osnovi potrebno ocijeniti da li su iste izuzete ili su u području njegove primjene. Ova odredba obezbjeđuje da pravni propisi koji eventualno nisu obuhvaćeni tekućim analitičkim pregledom sektorskog nacionalnog zakonodavstva (*screeningom*) u području prava osnivanja i prava na pružanje moraju biti usklađeni s odredbama ZOU. Dodatno, ovaj član takođe propisuje i izuzetke od obaveze usklađivanja s ZOU za posebne oblasti ili za posebne profesije, ukoliko su propisi koji ih uređuju usklađeni s evropskom pravnom tekovinom. Prethodno proizilazi iz **član 6 stav 2** kojim je propisano da se u slučaju konflikta odredbi ZOU i tih posebnih zakona i drugih propisa, primjenjuju poslednji, ali uz prethodno ispunjen uslov njihove usklađenosti s pravnom tekovinom EU.

Definisanje i objašnjenja pojedinih izraza koji se koriste u ovom predlogu zakona (**član 7**) su odraz horizontalnog karaktera ZOU i složenosti materije koja se njime uređuje.

Neki izrazi, na način kako su upotrijebljeni u ovom zakonu (kao što je „osnivanje“, eng. *establishment*), predstavljaju novost u crnogorskom zakonodavstvu. S jedne strane, potrebno je na ispravan način preuzeti evropsku pravnu tekovinu (Direktivu o uslugama), dok je istovremeno potrebno poštovati nacionalnu nomotehniku i izraze i odredbe zakona uskladiti, u ovom slučaju, sa Zakonom o privrednim društvima, ali i međunarodno preuzetim obavezama

- prvenstveno Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane i Crne Gore, sa druge strane (čl. 52 do 58, i 59 i 60).

Među značenjima izraza datim u ovom članu, centralno mjesto zbog njihove novosti u crnogorskom zakonodavstvu naročito ima nekoliko. Tako na primjer izraz “prekogranično pružanje usluga” (**član 7 tač. 7**) označava pružanje usluga u Crnoj Gori bez obaveze osnivanja na njoj teritoriji i od strane pružaoca koji već ima registrovano sjedište na teritoriji države EEP (pravo na prekogranično pružanje usluga). Ovim se ujedno i odslikava razlika u odnosu na pružanje usluga kada privredni subjekt registruje sjedište u Crnoj Gori (pravo osnivanja) kako bi njoj teritoriji razvio svoje uslužne djelatnosti. Izraz “preovlađujući razlozi od javnog interesa“ (**član 7 tač. 10**) proizilazi iz sudske prakse Suda pravde EU, obzirom da ih je isti i razradio tokom više decenija tumačenja evropskih Ugovora. U ovom članu su nabrojani najvažniji preovlađujući razlozi od javnog interesa utvrđeni od strane Suda pravde EU, međutim moguća je i dalja razrada, iz kog razloga je lista utvrđena kao nezatvorena. Među njima, vrijedi istaći da preovlađujući razlog “javni poredak” prema dosadašnjem tumačenju Suda pravde EU obuhvata zaštitu od stvarne i ozbiljne prijetnje nekom od osnovnih interesa društva i naročito može uključiti pitanja koja se odnose na ljudsko dostojanstvo, zaštitu maloljetnika i ranjivih odraslih osoba, kao i dobrobit životinja. “Nadležni organ“ (**član 7 tač. 11**) je, uz javnopravne organe (iz člana 3) koji su dužni da postupaju u skladu s odredbama ovog zakona, i svako drugo tijelo ili organ koje na bilo koji način nadzire ili reguliše pružanje usluga (sudovi, profesionalna tijela i strukovna udruženja ili druge profesionalne organizacije).

Značenje izraza “regulisana profesija“ (**član 7 tač. 12**) je dato na način da je usklađen sa definicijom iz Direktive 2005/36/EZ o priznavanju inostranih stručnih kvalifikacija, koja je preuzeta posebnim zakonom.

Konačno, “IMI sistem“ (**član 7 tač. 14** engl. *Internal Market Information System*)) je definisan kao informatički sistem unutrašnjeg tržišta namijenjen za razmjenu informacija između nadležnih organa država EEP. Ovaj sistem se u Evropskoj uniji, u početku svoje primjene, koristio za razmjenu informacija između administracija država članica i Evropske komisije u području regulisanih profesija i usluga. Danas, on se koristi i za mnoga druga područja, u koju svrhu je donesena i Regulativa (EU) br. 1024/2012 o upravnoj saradnji putem Informatičkog sistema unutrašnjeg tržišta (u daljem tekstu: IMI Regulativa).

Poglavlje II „POJEDNOSTAVLJENJE UPRAVNOG POSTUPKA” (čl. 8-10)

Član 8 uređuje olakšavanje pristupa uslužnim djelatnostima i njihovo obavljanje koje uključuje pojednostavljenje postupaka i formalnosti. Odredba **člana 8 stav 1** ukazuje da je ovo stalan proces, a odnosi se na sve mjere koje se mogu preduzeti kako bi se omogućilo lakše poslovanje. To se naročito odnosi na brojnost postupaka, udvostručenje istih zahtjeva, troškove, zahtjeve za dostavom originalnih dokumenata ili ovjerenih fotokopija, (ne)mogućnost dostave dokumentacije elektronskim putem i dr. Sve te i slične zahtjeve potrebno je ukinuti ili pojednostaviti, kako bi pružaoci usluga manje vremena i novca trošili na nepotrebne administrativne formalnosti, osim u slučaju kada su isti predviđeni drugim posebnim sektorskim propisima usklađenim sa pravnom tekovinom EU, ili u slučaju kada su takvi zahtjevi objektivno opravdani preovlađujućim razlogom od javnog interesa (**član 8 st. 2, 3 i 4**).

U skladu sa prethodnim, odredbama **Člana 9** propisuje se obaveza uspostavljanja elektronske jedinstvene kontaktne tačke u Crnoj Gori. Radi lakše dostupnosti svih informacija koje su potrebne zainteresovanim subjektima za obavljanje uslužne djelatnosti, kao i pojednostavljenja postupaka i formalnosti, uključujući mogućnost da se postupci i formalnosti obavljaju na daljinu (elektronskim putem) u svim državama članicama Evropske unije uspostavljene su jedinstvene kontaktne tačke (eng. *points of single contact*). Praksa je (i obaveza prema Direktivi o uslugama) da se u svakoj državi uspostavi jedna jedinstvena kontaktna tačka, a nekoliko država ima više jedinstvenih kontaktnih tačaka. One su povezane u mrežu jedinstvenih kontaktnih tačaka Evrope (engl. *EUGO Network*). Crnogorska jedinstvena kontaktna tačka će služiti crnogorskim pravnim i fizičkim licima, a nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i pravnim i fizičkim licima koja imaju sjedište ili prebivalište na teritoriji država EEP. Predlogom ZOU je predviđeno da ona djeluje pri Privrednoj komori Crne Gore (**član 9 stav 1**), što je i praksa u većini država članica EU.

Posljedično, ZOU utvrđuje funkcionisanje jedinstvene kontaktne tačka putem internet stranice, na kojoj se na dva jezika (crnogorski i engleski), svim zainteresovanim licima pružaju informacije o postupcima i uslovima za pristup ili pružanje usluga u Crnoj Gori - koje su predmet uređenja ovog zakona (**član 9 stav 2**). Dok ZOU propisuje da informacije na internet stranici moraju biti jasne, nedvosmislene, lako dostupne i redovno ažurirane, "nadležnim organima" se utvrđuje obaveza da obezbijede da pružaoци usluga, bilo putem jedinstvene kontaktne tačke ili kod samog nadležnog organa, dobijaju odgovarajuće obrasce i dokumentaciju, kao i obavljaju sve radnje (sprovođenja postupka, ispunjenje uslova) potrebne za dobijanje odobrenja za pristup ili pružanje usluga (**član 9 st. 3 i 4**). U skladu sa Direktivom, prethodno se ipak ne odnosi na radnje koje se tiču pregleda opreme i prostora koju koristi pružalac usluga, kao ni na neposredno ispitivanje sposobnosti ili ličnog integriteta pružaoца usluga ili nekog člana odgovornog osoblja (**član 9 stav 5**).

Član 10 uređuje pravo na informisanje, i njime se propisuju informacije koje su nadležni organi dužni da obezbijede pružaoцима i korisnicima usluga putem jedinstvene kontaktne tačke. Pružaoцима i korisnicima usluga mora se omogućiti da informacija iz član 10 stav 1 tač. a) do e) budu dostupne na brz i lako dostupan način, a na njihove zahtjeve jedinstvena kontaktna tačka i nadležni organi moraju da odgovore u što kraćem roku, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema zahtjeva (**član 10 stav 4**). Prethodno podrazumijeva obezbijedivanje opštih informacije i opšte tumačenje u vezi sa postupcima i formalnostima od značaja za pristup ili pružanje usluga, što uključuje mogućnost pripreme jednostavnih uputstava o postupku (npr. priručnika), ali ipak isključuje pružanje pravnih savjeta u pojedinačnim slučajevima (**član 10 st. 2 i 3**).

Poglavlje III., PRAVO OSNIVANJA“ (čl. 11-18)

Odredbama člana 11 stav 1 propisuje se načelo prava osnivanja u Crnoj Gori koje, po pravilu, ne smije biti ograničeno posebnim propisom. S tim u vezi, ovim se članom (**član 10 stav 2**) se propisuje da se postupak izdavanja odobrenja neće smatrati ograničavajućim ako su kumulativno ispunjena tri uslova. Prvi, koji zabranjuje svaki oblik diskriminacije pružatelja usluga. Drugi, koji zahtijeva da izdavanje odobrenja za osnivanje mora da bude opravdano preovlađavajućim razlogom od javnog interesa. Treći, koji zahtijeva srazmjernost u zaštiti prava stranaka i javnog interesa koji se štiti.

U skladu sa članom 11 stav 1, odredbe **člana 12** definišu kriterijume za izdavanje odobrenja koji su sadržani u posebnim propisima, i oni moraju biti: nediskriminatorni, opravdani preovlađavajućim razlozima od javnog interesa, srazmjerni odgovarajućem cilju od javnog interesa, jasni, jednoobrazni i nedvosmisleni, objektivni, prethodno objavljeni, transparentni i lako dostupni.

Član 13 propisuje uslove za izdavanja odobrenja za osnivanje (ostvarenje prava na osnivanje) tako što se isti ili svi bitno uporedivi zahtjevi i kontrole ne smiju duplirati. Time se smanjuje administrativno opterećenje na pružaoca usluga koje bi nastalo ponavljanjem zahtjeva za ispunjavanja uslova, i nadležnom organu nameće obaveza da vodi računa o ekvivalentnim zahtjevima koji su već ispunjeni u drugim državama EEP (**član 13 stav 1**). Odobrenjem se pružaocu usluge daje pravo pružanja uslužne djelatnosti u Crnoj Gori (na cijeloj teritoriji), koje u skladu sa ovim poglavljem može ostvariti bilo osnivanjem agencija, zavisnih društava, poslovnih jedinica ili kancelarija, osim ako ograničenje na određeni dio teritorije Crne Gore nije opravdano preovlađujućim razlogom od javnog interesa (npr. zaštita životne sredine kao razlog koji može opravdati zahtjev za pribavljanje pojedinačnog odobrenja za svako tehničko postrojenje na različitim djelovima teritorije) (**član 13 stav 2**). U skladu sa odredbama novog ZUP-a, svako rješenje nadležnog organa mora da bude u cijelosti obrazloženo i može biti predmet žalbe pred nadležnim organom, ili predmet upravnog spora ili drugog postupka pred sudom, što se odnosi i na slučajeve odbijanja ili ukidanja odobrenja (**član 13 stav 3**).

Član 14 propisuje trajanje, odnosno vremensku neograničenost odobrenja za pružanje usluga (**član 14 stav 1**). Ipak, u duhu Direktive o uslugama, ZOU propisuju određena izuzeća u tom pogledu. Naime, ista su dozvoljena ako se odnose na uslovljenost dužine trajanja odobrenja daljim ispunjenjem i kontrolom propisanih uslova, ili ako je broj raspoloživih odobrenja ograničen preovlađavajućim razlogom od javnog interesa, ili je ograničeni rok trajanja odobrenja opravdan preovlađavajućim razlogom od javnog interesa (**član 14 stav 1**). Ovaj član takođe propisuje obavezu za pružaoca usluge da blagovremeno obavijesti jedinstvenu kontaktnu tačku o osnivanju zavisnih društava ili promjenama nakon kojih on više ne ispunjava uslove na osnovu kojih je dobio odobrenje za pružanje usluge (**član 14 stav 3**).

Član 15 uređuje slučajeve kada broj raspoloživih odobrenja može da bude ograničen zbog ograničenih prirodnih resursa ili tehničkih mogućnosti. U tom slučaju postupak odabira između više kandidata mora da bude transparentan i nepristrasan (javno objavljen poziv i javno objavljeni kriterijuma), i naročito bitno - odobrenje se neće izdavati na neograničeni rok, niti jednom izdato odobrenje može biti automatski produženo (**član 15 stav 2**). Ovim se ujedno stvaraju uslovi za otvorenu tržišnu konkurenciju, i obezbjeđuje da svi potencijalni konkurenti budu u ravnopravnom položaju.

Član 16 propisuje da pružalac usluge zahtjev za odobrenje, osim nadležnom organu, može podnijeti i jedinstvenoj kontaktnoj tački, koja ga je dužna proslijediti nadležnom organu odmah, a najkasnije sljedećeg radnog dana (**član 16 stav 1**). To je jedna od najvažnijih funkcija jedinstvene kontaktne tačke u svim državama članicama EU, obzirom da podnosioci iz jedne države članice ne mogu uvijek biti upoznati koji su organi nadležni za odlučivanje u drugoj državi članici. Rokovi za postupanje nadležnih organa propisani su u skladu sa odredbama novog ZUP-a, a propisano je da i da se "ćutanje administracije" smatra odobrenjem za otpočinjanje djelatnosti (**član 16 stav 5**). Posljednja odredba je usklađena sa članom 117 stav 1 ZUP-a koji dozvoljava ovakvo rješenje, ukoliko se utvrdi posebnim propisom. Međutim, za određene uslužne djelatnosti ZOU propisuje izuzetak od navedenog

stava 5, kada je to opravdano preovlađavajućim razlozima od javnog interesa, uključujući zakoniti interes trećih strana (**član 16 stav 6**). Konačno, ZOU propisuje da je rješenje nadležni organ dužan da dostavi podnosiocu zahtjeva bez obzira da li je zahtjev podnesen preko jedinstvene kontaktne tačke ili neposredno nadležnom organu (**član 16 stav 7**).

Članom 17 obavezuje se jedinstvena kontaktna tačka na brzi postupak obavještanja podnosioca zahtjeva, elektronskim putem, o prijemu zahtjeva i prosljeđivanju nadležnom organu, roku za odlučivanje po zahtjevu, pravnim sredstvima koja su mu dostupna, kao i činjenicama o početku obavljanja djelatnosti, a u direktnoj vezi sa članom 16 stav 5 i 6 (“ćutanje administracije“ i posebni propisi).

Član 18 propisuje zahtjeve koji su zabranjeni i kojima se ne može uslovljavati pristup i pružanje usluga u Crnoj Gori (**tač. 1 do 8**). Takve zahtjeve treba u posebnim (sektorskim) propisima u najkraćem mogućem roku ukinuti, što je već predmet pomenutog analitičkog pregleda sektorskog nacionalnog zakonodavstva (*screeninga*). Tako, primjera radi, u cilju ukljućenja Crne Gore na unutrašnje tržište Evropske unije na prvom mjestu potrebno je obezbijediti poštovanje načela jednakog tretmana koje zabranjuje svaki oblik diskriminacije na osnovu državljanstva, ili sjedišta (**član 18 tač. 1**), kao i svake druge posredne diskriminacije koja može imati iste posljedice (član 18 tač. 1 al. a) i b)).

Poglavlje IV “SLOBODA PREKOGRANIČNOG PRUŽANJA USLUGA I IZUZECI” **(čl. 19-24)**

Član 19 propisuje načelo slobode prekograničnog pružanja usluga u Crnoj Gori, i u skladu sa definicijom iz člana 7 tač. 7 ZOU, bez obaveze prethodnog osnivanja na teritoriji Crne Gore. Prethodno znači da ukoliko privredni subjekat, koji ima registrovano sjedište u nekoj državi članici EEP, pruža usluge u Crnoj Gori na privremenoj ili povremenoj osnovi, isti nije dužan registrovati sjedište u Crnoj Gori (**član 19 stav 1**). Privremenost ili povremenost se ocjenjuju za svaki slučaj pojedinačno i u kontekstu trajanja usluge, njene učestalosti, povremenosti i neprekidnosti. Ukoliko pružanje usluge ima duži kontinuitet, u tom slučaju se radi o pravu na osnivanje, što je predmet ocjene u svakom pojedinačnom slučaju, i u skladu sa praksom Suda pravde EU. I dok **član 19 stav 2** propisuje načela za uslove za pristup ili pružanje usluga, istim stavom se utvrđuje i jedan izuzetak – da se sloboda prekograničnog pružanja usluga može ograničiti uslovima koji su opravdani preovlađavajućim razlozima od javnog interesa, kao što su: javni poredak, javna bezbjednost, javno zdravlje ili zaštita životne sredine (**član 19 stav 2 tač. 2**). S tim u vezi se mora se istaći da u skladu sa Direktivom o uslugama ZOU u čl. 19 stav 2 tač. 2 eksplicitno propisuje da se ograničenje uslovima može opravdati samo putem navedena četiri (4) razloga od javnog interesa. Ovo ujedno čini i bitnu razliku u odnosu na ostale odredbe ZOU (npr. poglavlje III. Pravo osnivanja) koje legitimitet daju znatno većem broju razloga od javnog interesa, i u obimu kako je navedeno u čl. 7 tač 10. ovog zakona.

Isto tako, vrijedi ukazati da za razliku od poglavlja o pravu osnivanja, u kojem se primjena samo određenih odredbi odlaže do dana članstva Crne Gore u Evropsku uniju, sve odredbe ZOU iz ovog poglavlja (čl. 19 do 24) su odložene za primjenu do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Prethodno iz razloga jer će tek tada i registrovani crnogorski privredni subjekti, koji pružaju usluge iz područja primjene ovog zakona, moći slobodno vršiti prekogranično pružanje usluge u drugim državama EEP.

Konačno, uz član 19 važno je istaknuti i da privredni subjekt koji će na privremenoj ili povremenoj osnovi pružati usluge u Crnoj Gori, i ako neće morati osnovati preduzeće, zanat, poslovnu jedinicu, niti na bilo koji drugi način registrovati djelatnost, ipak će morati dobiti sva druga odobrenja koja su potrebna za obavljanje pojedine djelatnosti, ukoliko su predviđena posebnim propisima. Na primjer, ukoliko se radi o obavljanju ugostiteljske djelatnosti, potrebno će biti dobiti odobrenje od nadležnog organa vezano za ispunjavanje sanitarnih i ostalih uslova koji su uređeni posebnim propisima za ugostiteljsku djelatnost.

Član 20 propisuje izuzetke na koje se ne odnosi načelo slobode prekograničnog pružanja usluga iz člana 19 ovog zakona. Dakle, odredbe člana 19 se ne primjenjuju na izuzetke iz tač. **1 do 15 člana 20**. Ovo istovremeno znači da su navedeni izuzeci u području primjene ovog zakona, ali samo u dijelu koji se odnosi na pravo osnivanja. Dakle, privredni subjekt iz država članica Evropske unije, odnosno EEP, koji obavlja djelatnost navedenu u članu 20, mora da registruje sjedište za neki oblik obavljanja djelatnosti u Crnoj Gori. Na primjer, distribucija električne energije je otvorena za tržišnu konkurenciju u Crnoj Gori, tako da može biti više distributera, ali svi moraju morati biti registrovani u Crnoj Gori. Većina izuzetaka propisanih ovim članom je već predmet (ili će biti) uređenja posebnih propisa i u tim slučajevima se primjenjuje odredba člana 6 stav 2 ZOU.

Član 21 propisuje mjere za ograničavanje slobode pružanja usluga koja nadležni organi mogu da preduzmu u izuzetnim okolnostima, a vezane su uz bezbjednost usluga. Izuzetne okolnosti odnose se na preovlađavajuće razloge od javnog interesa, odnosno ako je ozbiljno ugroženo zdravlje i bezbjednost ljudi ili životne sredine u Crnoj Gori. Nadležni organ može da preduzme mjere ukoliko se poštuje postupak uzajamne pomoći sa nadležnim organima iz države EEP. Postupak uzajamne pomoći, odnosno način obavještanja države EEP-a i Evropske komisije uređen je članom 35 ovog zakona.

Poglavlje V “PRAVA KORISNIKA USLUGA” (čl. 22-24)

Članom 22 uređuje se zabrana ograničavanja korišćenja usluge koju pruža pružalac sa sjedištem u državi EEP. Dakle, korisnicima usluga iz Crne Gore ne može se moći ograničiti korišćenje usluga, naročito ograničenjima koja su detaljnije data u tač 1 i 2 ovoga člana.

Član 23 propisuje zabranu diskriminacije u Crnoj Gori prema korisnicima usluga po osnovu njihovog državljanstva, odnosno mjesta prebivališta ili boravišta, kako na državnom tako i na lokalnom nivou (**član 23 stav 1**). To se odnosi, na primjer, na zabranu zahtjeva za dostavom originalnih dokumenta, ovjerenih kopija, uvjerenja o državljanstvu ili službene prevode dokumenata kako bi mogle da se koriste usluge obzirom na uslove i cijenu. Ukoliko postoji objektivna opravdanost za propisivanje različitih uslova za pristup usluzi, takvi uslovi se ne smatraju diskriminatornim (**član 23 stav 2**). Na primjer, ukoliko su različiti troškovi nastali zbog udaljenosti ili tehničkih obilježja pružanja usluge.

Član 24 propisuje informacije koje nadležni organ za pružanje informacija mora da obezbjedi korisnicima usluga, i iste moraju da budu dostupne u elektronskom obliku (**član 24 st. 1 i 2**). ZOU propisuje da je nadležni organ za pružanje informacija u skladu s ovim članom Nacionalni evropski potrošački centar, o čijem osnivanju odluku donosi ministarstvo nadležno za zaštitu potrošača (**član 24 st. 3 i 4**). Na navedeni način Crna Gora će ispuniti obavezu i po ovom pitanju jer su Nacionalni evropski potrošački centri osnovani u svim državama EEP (državama članicama EU, Norveškoj i Islandu). Njihova prvenstvena namjena je da pomažu

potrošačima ukoliko imaju problema u prekograničnoj kupovini roba ili usluga. Većina nacionalnih Evropskih potrošačkih centara ima i ulogu nadležnog organa za pružanje informacija, u skladu sa članom 21 Direktive o uslugama. Svi nacionalni centri povezani su u mrežu Evropskih potrošačkih centara (engl. *ECC Network*). Važno je istaći da Evropska komisija sufinansira rad nacionalnih Evropskih potrošačkih centara, po pravilu minimalno 50% ukupnih troškova, koji uključuju i zarade zaposlenih u njemu.

Poglavlje VI “BEZBJEDNOST I KVALITET USLUGA” (čl.25-28)

Član 25 propisuje informacije koje je pružalac usluge obavezan da stavi na raspolaganje korisnicima. Informacije moraju da budu lako dostupne na mjestu gdje se zaključuje ugovor ili pruža usluga, uključujući njihovu dostupnost elektronskim putem, i sadržane u informativnim materijalima koje pružalac usluge daje korisniku, kako bi korisnik na osnovu dostupnih informacija mogao ocijeniti kvalitet same usluge (**član 25 st. 1 i 2**). Ovaj član propisuje i informacije koje je pružalac usluga dužan da stavi na raspolaganje korisniku usluge, na njegov zahtjev (**član 25 st. 3**). U svakom slučaju, bitno je istaći da sve informacije koje su navedene u odredbama st. 1 do 3 ovog člana, moraju biti jasne, nedvosmislene i blagovremene i stavljenje na raspolaganje korisnicima usluga prije zaključivanja ugovora o pružanju usluge, odnosno prije pružanja same usluge ukoliko se ugovor ne zaključuje u pisanoj formi (**član 25 st. 4**). U dijelu odredbi **st. 5 i 6** ovoga člana kojima se dalje uređuje pravo korisnika usluge na informacije i pravo na podnošenje prigovora, odredbe ZOU su usklađene sa/upućuju na primjenu Zakona o zaštiti potrošača.

Članom 26 se uređuje osiguranje od profesionalne odgovornosti, i **stavom 1** propisuje dužnost pružaoca usluge da obavijesti korisnika usluge o potencijalnim opasnostima koje mogu da predstavljaju rizik za samog korisnika ili treće lice (rizik po zdravlje ili bezbjednost, ili rizik za finansijsku sigurnost korisnika usluge) (**član 26 stav 1**). Svi privredni subjekti koji pružaju ovakve vrste usluga, moraju da zaključe odgovarajuće osiguranje od profesionalne odgovornosti (**član 26 stav 2**). Države EEP-a međusobno priznaju sklopljena osiguranja i garancije ukoliko su ekvivalentna i uporediva (po svojoj namjeni i pokriću koje pruža u smislu osiguranog rizika, osiguranog iznosa ili gornje granice garancije i mogućeg isključenja iz pokrića). Posljedično, nadležni organi u Crnoj Gori će prihvatiti osiguranja i garancije izdate u drugoj državi EEP, pri čemu ukoliko osiguranjem ili garancijom nisu pokriveni npr. svi rizici, nadležni organ Crne Gore ima pravo da zatraži dodatnu garanciju za pokriće nepokrivenih rizika (**član 26 stav 3**).

Član 27 propisuje da je potrebno ukloniti potpune zabrane u oblasti poslovnih komunikacija za regulisane profesije. To se, na primjer, odnosi na zabranu jednog ili više oblika poslovnih komunikacija (saopštavanje informacija o pružaocu usluga ili o njegovoj aktivnosti) kao što je potpuna zabrana oglašavanja u jednom ili više oblika medija (štampa, televiziju, radio, internet itd.) (**član 27 stav 1**). S druge strane, ZOU propisuje da poslovne komunikacije regulisanih profesija mora da poštuju posebne propise, zavisno od specifične prirode pojedine profesije (nezavisnost, dostojanstvo, integritet, kao i na poslovnu tajnu) (**član 27 stav 2**).

Članom 28 propisuje se zabrana uslovljavanja zahtjevima kojima se pružaoci usluga obavezuju na pružanje isključivo jedne vrste usluga ili zabranu zajedničkog ili partnerskog obavljanja različitih djelatnosti (**član 28 stav 1**). Predmetna odredba se ipak ne odnosi na: regulisane profesije, ako su ti zahtjevi opravdani kako bi se garantovala usklađenost sa propisima koji uređuju profesionalnu etiku i ponašanje, a razlikuju se s obzirom na specifičnu

prirodu svake profesije; kao ni na pružaocima usluga sertifikacije, akreditacije, tehničkog nadzora, testiranja ili probe, ako su ti zahtjevi neophodni da bi se obezbijedila njihova nezavisnost i nepristrasnost – u oba slučaja ako su ti zahtjevi neophodni da bi se obezbijedila njihova nezavisnost i nepristrasnost (**član 28 stav 2**). Tako se predmetna odredba ne odnosi na slučajeve ograničenja ili zabrane obavljanja određenih djelatnosti koje imaju za cilj da obezbijede nezavisnost u slučajevima kada nadležni organ Crne Gore pružaocu usluge povjeri posebni zadatak (npr. u oblasti urbanog razvoja), ili kod regulisanih profesija npr. partnerstva između članova advokatske komore i računovođa, iz razloga što te regulisane profesije nijesu obavezane jednakim pravilima čuvanja profesionalne tajne.

U konačnom, poslednjim stavom ovoga člana propisani su uslovi koji se moraju obezbijediti u slučaju da se posebnim propisima dozvoli obavljanje multidisciplinarnih djelatnosti pružaoca navedenih u stavu 2. tač a) i b) (**član 28 stav 3**).

Poglavlje VII “UPRAVNA SARADNJA” (čl. 29-36)

Član 29 propisuje da se upravna saradnja nadležnih organa država EEP obavlja putem IMI sistema. Nadležni organi su takođe dužni da putem IMI sistema obavještavaju Evropsku komisiju o donesenim zakonima i drugim propisima (notifikacija propisa) iz područja primjene ovog zakona (**član 28 stav 2**). Poslove nacionalnog IMI koordinatora (NIMIC) će obavljati ministarstvo nadležno za poslove ekonomije, koje će koordinirati radom svih drugih nadležnih organa koji koriste IMI sistem (**član 28 st. 2 i 3**). Upravna saradnja je ključna za funkcionisanje unutrašnjeg tržišta usluga. Nedostatak saradnje može dovesti do proliferacije (umnoženja) propisa ili udvostručenja kontrola prekograničnih djelatnosti. Zbog toga je potrebno jasno propisati način saradnje između država članica i Evropske komisije. Nadzor u smislu ovog poglavlja zakona obuhvata djelatnosti kao što su praćenje i utvrđivanje činjenica, rješavanje problema, izvršavanje i izricanje kazni i s tim povezane naknadne aktivnosti. Ovdje vrijedi ponoviti da se IMI sistem koristi za mnoga druga područja, u koju svrhu je donesena i Regulativa (EU) br. 1024/2012 o upravnoj saradnji putem Informatičkog sistema unutrašnjeg tržišta (u daljem tekstu: IMI Regulativa). Obzirom da su regulative pravni akti Evropske unije koji su direktno primjenjivi u državama članicama, u Crnoj Gori će se predmetna IMI Regulativa primjenjivati od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, kada će se početi i koristiti IMI sistem.

Član 30 propisuje obavezu crnogorskog IMI koordinatora da izvještava Evropsku komisiju u slučajevima kada druge države članice ne ispunjavaju svoju obavezu za upravnom saradnjom po zahtjevima nadležnih organa ili NIMIC-a. Uvid u registre pružaoca usluga mora da se omogućiti nadležnim organima država EEP-a pod istim uslovima koji važe za nadležne organe u Crnoj Gori.

Član 31 propisuje dužnost nadležnih organa Crne Gore da na zahtjev druge države EEP, putem IMI sistema, dostave informacije o pružaocima usluga koji su osnovani u Crnoj Gori (**član 31 stav 1**). Navedene informacije se moraju dostaviti u najkraćem roku (**član 31 stav 2**), i one se dodatno odnose i na izdavanje potvrde: da pružalac usluge ima sjedište u Crnoj Gori, kao i da pružalac usluge sa sjedištem u Crnoj Gori obavlja djelatnost u skladu sa zakonom (**član 31 stav 3**).

Član 32 uređuje način nadzora nadležnih organa u Crnoj Gori nad uslugama koje se pružaju u Crnoj Gori, a koje se provode na osnovu zahtjeva postavljenog putem IMI sistema iz države osnivanja.

Član 33 propisuje obavezu nadležnog organa u Crnoj Gori da, na zahtjev druge države EEP koji je primljen putem IMI sistema, sprovede nadzor nad pružaocima usluga koji su osnovani u Crnoj Gori. O rezultatima nadzora i eventualno preduzetim mjerama nadležni organ je dužan da, ponovo putem IMI sistema, obavijesti državu članicu koja je podnijela zahtjev za nadzor (**član 33 stav 1**). Ukoliko je nakon, sprovedenog nadzora, nadležni organ Crne Gore utvrdio da djelatnosti pružaoca usluga sa sjedištem u Crnoj Gori mogu da ozbiljno ugroze zdravlje i bezbjednost ljudi ili životne sredine, o tome je dužan da, u što kraćem roku, obavijesti i sve druge države EEP, ali i Evropsku komisiju (**član 33 stav 2**).

Član 34 propisuje dužnost nadležnih organa u Crnoj Gori da obavljaju nadzor nad zakonitošću poslovanja pružaoca usluga sa sjedištem u Crnoj Gori, bez obzira gdje oni pružaju usluge (u Crnoj Gori ili državi EEP), i nezavisno da li usluga koja se pruža prouzrokuje ili je već pružena usluga prouzrokovala štetu (**član 34 stav 1**). U slučaju potrebe za upravnom saradnjom i nadzorom, zahtjev za upravnom saradnjom upućuje se putem IMI sistema. Zahtjevi za upravnom saradnjom mora da budu osnovani, a razmijenjene informacije moraju da se koriste samo u svrhu zbog koje su tražene (**član 34 st. 2 i 3**).

Član 35, u skladu sa članom 21 ZOU, propisuje obavezu obavještanja država EEP (državu osnivanja i ostale države EEP) i Evropske komisije o radnjama i okolnostima vezanim uz pružanje usluga koje mogu da ugroze zdravlje ili bezbjednost ljudi ili životne sredine u Crnoj Gori ili u drugoj državi EEP (**član 35 stav 1**). Istu obavezu imaju i nadležni organi u državama EEP.

Član 36 propisuje obavezu saradnje nadležnih organa Crne Gore sa nadležnim organima država EEP koji se odnose na dostavu podataka o stručnoj osposobljenosti ili profesionalnoj pouzdanosti pružaoca usluga (**član 36 stav 1**). Posebno vrijedi istaći, da će se podaci o disciplinskim, upravnim (npr. prekršajnim) mjerama, krivičnim djelima kao i odlukama koje se tiču insolventnosti i stečaja koji uključuju prevaru, dostaviti nadležnim organima država EEP samo ako je donesena **pravosnažna** i izvršna odluka (**član 36 stav 2**). O ostalim vrstama odluka nadležni organ obavještava u skladu sa **stavom 3 ovoga člana**. Sve prethodno podrazumijeva primjenu posebnih propisa kojim se uređuje zaštita ličnih podataka, kao i obavještanje samog pružaoca o podacima koji su dostavljeni u skladu sa ovim članom po zahtjevu druge države članice EEP (**član 36 stav 4**).

Poglavlje VIII “UPRAVNI NADZOR”

Član 37 propisuje da nadzor nad primjenom ovog zakona obavlja ministarstvo nadležno za poslove ekonomije. Ovim članom uređuje se i inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona.

Poglavlje IX “ KAZNENE ODREDBE”

Članom 38 su uređeni prekršaji za djela suprotna odredbama ovog zakona (**član 38 st. 1 i 2**).

Dodatno, ZOU propisuje da ukoliko su posebnim propisom za pojedine uslužne djelatnosti propisane drugačije prekršajne odredbe od onih propisanih u ovom članu, primjenjivaće se prekršajne odredbe utvrđene posebnim propisom (**član 38 st. 3**).

Poglavlje X “PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE” (čl. 39-44)

Prelaznim odredbama ZOU propisuje se usklađenost ovog zakona sa posebnim propisima kojima se uređuje upravni postupak, zaštita ličnih podataka, regulisane profesije i priznavanje inostranih kvalifikacija i regulisane profesije, kao i oblici obavljanja privrednih djelatnosti i njihova registracija, i dodatno utvrđuje da se isti posebni propisi primjenjuju na sve postupke iz ovog zakona, ukoliko njime nije drugačije propisano (**član 39 do 42**).

Član 43 uređuje mogućnost da Vlada Crne Gore posebnim aktom može bliže propisati pravila o funkcionisanju jedinstvene kontaktne tačke. Nakon što se uspostavi jedinstvena kontaktna tačka pri Privrednoj komori Crne Gore i nakon što ista počne sa radom, biće potrebno ocijeniti da li je pojedina pravila potrebno detaljnije urediti. To se odnosi na pravila o dostavi poslovnih informacija organa državne i lokalne uprave jedinstvenoj kontaktnoj tački, pravila o pristupu registrima, pravila o elektronskim procedurama za osnivanje i registraciju u Crnoj Gori, itd. Kako u trenutku pripreme ovog teksta zakona nije bilo moguće predvidjeti potrebu donošenja predmetnog akata, saglasno Ustavu i pravnim sistemom Crne Gore ovim putem se izričito ovlašćuje Vlada da donese podzakonski akt ako se u toku pregovora za članstvo u EU ocijeni potrebnim da se ovo pitanje detaljnije uredi takvim izvršnim propisom.

Članom 44 propisano je da ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenom listu Crne Gore“, a da će se primjenjivati od 1. januara 2017. godine, dok je predviđena odložena primjena pojedinih odredbi do dana pristupanja Evropskoj uniji (člana 8 stava 2, 3 i 4, člana 9 stava 2, 3, 4 i 5, člana 10, člana 13 stava 1 i 2, člana 14 stava 2, 3 i 4, člana 16 stava 1, 2, 4, 5 i 6, člana 17, člana 18, člana 19, člana 20, člana 21, člana 22, člana 24, člana 25, člana 26 stava 3 i 4, člana 27, člana 28, člana 29 stava 1 i 4, člana 30, člana 31, člana 32, člana 33, člana 34, člana 35, člana 36 i člana 38 stava 1 tačke b i c).

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

U ovoj fazi izrade zakona nije rađena procjena finansijskih sredstava za sprovođenje zakona, već će detaljna analiza biti urađena tokom utvrđivanja predloga zakona.